

100 jaar imkers in Horst e.o.

Tekst en foto Henk van der Scheer

November vorig jaar sprak ik met Jan Schrage, voorzitter en Joep Verhaegh, oud-voorzitter van Imkervereniging Horst e.o. over het wel en wee van de jubilerende vereniging. Dat gesprek vond plaats in 't Zoemhukske. Een mooi verenigingsgebouw mét bijenstal en omgeven door een drachtplantentuin in de schaduw van de ruïne van het kasteel Huys ter Horst gelegen in de Kasteelse bossen met daarin echt brons-groen eikenhout. Tot verdriet van beide heren zijn dat geen drachtplanten, maar windbloeiërs. Het werd me duidelijk dat 'Horst' een gezellige en actieve vereniging is.

De Imkervereniging Horst e.o.

De vereniging telt ongeveer honderd leden. De meeste leden hebben niet meer dan vijf volken. De 'grote' imkers, met meer dan honderd volken, houden vooral Carnica's en dat geeft een paraplu van Carnica-darren in het gebied. Een deel van de leden heeft zich verenigd in een studieclub, genaamd 'De Speurbij'. Die komt zes keer per jaar bijeen of gaat op excursie. Het gaat om praktijkonderwerpen die ingeleid worden door ervaren imkers. Alle leden zijn welkom bij dergelijke bijeenkomsten. Voorts kent de vereniging het fenomeen imkercafé: eens per maand ontmoeten leden elkaar voor de gezelligheid en om ervaringen uit te wisselen. Niet-imkers zijn ook welkom.

De vereniging duidt 't Zoemhukske aan met de weidse term 'Praktijkcentrum voor Bijenteelt'. Zo worden er cursussen voor bijenteelt, drachtplanten en bestuiving georganiseerd en lezingen en workshops gehouden. Agrariërs kunnen er terecht voor informatie over bestuivingmethoden en als ze bijenvolken nodig hebben, kunnen ze zich daar melden bij het Meldpunt Bestuiving. Scholen, verenigingen en families kunnen op afspraak het Zoemhukske bezoeken voor een boeiende presenta-

tie over de bloemen en de bijen. Natuurlijk doen leden van de vereniging mee aan de Open Imkerijdagen onder het motto: aandacht vragen voor bijen en hun leefomgeving.

Van VBBN via LLTB naar NBV

In 2015 jubileerde de Imkervereniging Horst e.o., nu een afdeling van de NBV. Het was even zoeken in de verslagen, maar uiteindelijk bleek 3 maart 1915 de oprichtingsdatum. In die tijd was iedere geregistreerde imker lid van de enige, in 1897 opgerichte imkervereniging, de VBBN, en de afdeling hoorde daar dus ook toe. Dat duurde tot 1921 toen duizenden leden uit het zuiden bedankten en eigen bonden stichtten. Met name het toenmalig beleid van het hoofdbestuur van de VBBN ten aanzien van de afdeling Handel was velen een doorn in het oog, maar ook de kerk trok aan haar parochianen. Ook de Imkervereniging Horst e.o. vertrok en sloot zich aan bij de Bond van Imkers van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB). Pas met de fusie in 2006 verenigden imkers uit het zuiden en noorden van ons land zich weer, nu in de NBV.

Het 'grondgebied' van de vereniging strekt zich uit over de Noord-Limburgse

gemeenten Bergen, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray. In laatstgenoemde gemeente komt nog een afdeling voor van de imkersbond ABTB, waarmee in voorkomende gevallen wordt samengewerkt. In de gemeente Horst aan de Maas is ook nog de Imkervereniging Sevenum-America van de NBV actief.

Viering van het jubileum

Op 19 april was er een groots opgezette bijen- en natuurmarkt die geopend werd door de 'Groen'-gedeputeerde van de Provincie Patrick van der Broeck. Dit was tevens de opening van het jubileumjaar. Die dag werd druk bezocht. Over het terrein liep de hele dag een dame verkleed als bijenkoningin met twee kinderen verkleed als jonge bijen. Diverse standhouders toonden hun planten.

In het voorjaar werd op basisscholen voorlichting gegeven over honingbijen en wilde bijen in samenwerking met het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN). 25 scholen kregen een bijenhotel aangeboden. Het symposium 'Limburgers bijeen voor bijen' op 15 oktober 2015 was de kers op de taart voor de viering van het jubileum. Het symposium was een

Jan Schrage (links) en Joep Verhaegh bij het Zoemhukske.

gezamenlijk initiatief van de Imkervereniging en CITAVERDE Bedrijfsopleidingen te Horst en werd mede-georganiseerd door de Provincie Limburg. De Imkervereniging vroeg daarmee aandacht voor bijen en hun leefomgeving en wilde haar kennis over de noodzaak van de bij met overheid, onderwijs en het bedrijfsleven delen. In de komende vijf jaar gaan twintig Limburgse bedrijven en organisaties samen projecten oppakken en uitvoeren. U hebt er alles over kunnen lezen in het vorige nummer van Bijenhouden. Op Sint Ambrosiusdag, de eerste zaterdag na 6 december, kreeg de viering van het jubileum een vervolg voor de leden. Ieder jaar op die dag ontmoeten de leden en hun partners elkaar op een feestelijke bijeenkomst. Zo ook op 12 december jl. Een etentje, een bandje, de hulding van twee leden die 50 jaar lid waren en diploma's voor de geslaagden van de bijenteeltcursussen. Tijdens die feestelijke Ambrosiusviering is de imkervereniging onderscheiden met de Koninklijke Erepenninng in verband met het 100-jarig bestaan.

Groenfonds

Imkers werken niet alleen ín de bijen, maar ook vóór de bijen. Braakliggende gronden en zogenoemde overhoeken worden jaarlijks ingezaaid met eenjarige bloemen. Bessenstruiken en bijvriendelijke bomen worden waar mogelijk aangeplant, vaak als erfbeplanting bij boerderijen. De bijenhouders hebben regelmatig overleg over drachtverbetering met de (lokale) overheid en natuurverenigingen, zoals de Stichting Landschap Horst aan de Maas. Gezamenlijk zorgen bijenhouders, overheid en natuurverenigingen er vervolgens voor dat ook daadwerkelijk invulling wordt gegeven aan die verbetering. Om het zaaizaad te kunnen bekostigen werd in 1975 een zaadfonds opgericht, nu Groenfonds geheten. Aan dat fonds droegen meerdere partijen bij, waaronder tuinbouwverenigingen en boerenbonden. Met het Groenfonds wordt het aanbod van nectar en stuifmeel verhoogd voor honingbijen, hommels, solitaire bijen en vlinders en het levert zo een bijdrage aan de natuurwaarden

Inzaai bekostigd uit Groenfonds (Foto Jan Schrage)

op het Noord-Limburgse platteland. Voor honingbijen blijkt van belang dat die eenjarige bloemen in september een tweede bloei geven waarvan veel stuifmeel wordt verzameld. Dat is nodig omdat in het gebied heel veel bijenvolken zijn voor de bestuiving van tuinbouwgewassen.

Het Noord-Limburgs landschap

Het werkgebied van de vereniging kent hoogteverschillen door bewegingen langs geologische breuklijnen die meer dan 50 miljoen jaar geleden zijn ontstaan. Een van de belangrijkste is de Peelrandbreuk. Die heeft er voor gezorgd dat het gebied ten oosten van die breuk, indertijd een zandige vlakte die begroeid raakte met hoogveen, omhoog werd geduwd en er een horst ontstond, de Peelhorst. Het dorp Horst ligt op het oostelijk deel van de Peelhorst en is relatief laat in de tijd in de 12de eeuw ontstaan. Ten westen van die breuklijn daalde het gebied en ontstond de Roerdalslenk. Daar stroomde toen de Maas doorheen. Ongeveer 700.000 jaar geleden werd door de bewegingen de Maas naar het oosten 'geduwd' in de Venloslenk. Ook daar schoof de Maas geleidelijk op, eerst naar het oosten, en later weer naar het westen. De Maas, een regenrivier, heeft door het meanderen bij de overstromingen in elke winter zand, klei en veel grind afgezet. Een mooi overzicht van die geschiedenis geeft een prachtige multimedia-presentatie

op de site: www.landschaphorstaandemaas.nl/projecten/de-geschiedenis-van-ons-landschap.

Voor 1850 was De Peel een hoogveen-gebied van ongeveer 30.000 hectare. Het moerassige gebied was nauwelijks toegankelijk. Door grootschalige turfwinning en daarna ontginning tot landbouwgrond, is het grootste deel van het hoogveen verdwenen. Noord-Limburg is nu een voornamelijk agrarisch gebied met naast landbouw en veeteelt (varkens en kippen) ook (glas)tuinbouw met als voornaamste producten aardbei, paprika, tomaat, augurk en snijbloemen, maar ook asperges en champignons. Ongeveer een derde van de totale Nederlandse champignonproductie komt uit de gemeente Horst aan de Maas. Daarnaast is er veel boomteelt met vooral rozen en andere tuinplanten. Bij het dorp Lottum wordt 70% van alle Nederlandse rozen gekweekt. Rondom het dorp Melderslo worden blauwe bessen geteeld op in totaal 300 ha. Er is een fietsroute de 'Blauwe bessenroute' uitgezet. In de diverse loofbossen en natuurgebieden komen naast eiken ook veel beuken en linden voor. De uitstoot van stikstof door de veehouderij heeft invloed op de flora in die bossen en dat uit zich in de groei van opvallend veel bramen en brandnetels. ●